

Izhaja vsaki četrti ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1-50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hieronima št. 7.



Naročnino in naznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglašitve in poslanice se računajo po petih listih, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Socijalno vprašanje

ali:

Odkod izvira siromaščina delavskega ljudstva.

IV.

Zlata žila velikega bogastva.

(Kapitalizem.)

Župnik je začel tako-le:

Vsi ste radovedni, kje je zlata žila velikega bogastva. Stavil bi, da si uže naprej mislite: „Gospod bo pač povedal, kje je zlata žila, ali mi ne bomo mogli do nje“. Nič nemara da bo tako! Ali vendar zlata žila, kje si?

1. Bogastvo je množina blaga (denarja, hiš, polja, orodja, žita, vina, ali katerega koli blaga), katero menjavamo za denar. Kdor ima le malo blaga, kolikor ga potrebuje za se in družino, ni bogat. Bogastvo se začne, kjer komu blago preostaja črez potrebo, da lahko zapravlja in potratno živi ali pa drugim prodaja in posoja. Kdor nima kaj prodajati, ni bogat.

Od kod pa izvira to blago? Iz zemlje in iz morja, toda vselej tako, da si je človek s trdom pripravi in zgotovi. N. pr. bogatinec J. N. v Trstu ima deset hiš, katere mu nesejo 100.000 kron vsako leto. Te hiše so iz kamenja, peska, apna, lesa in železja, kar je vse vzeto iz zemlje in je božji dar. Vse te reči pa niso še zidane hiše. Hiše so morali sezidati ljudje s trdom. Prišli so zidarji, mizarji, kovači, kleparji, kamenarji in vsem na čelu mojstri stavbarji. Ti so sestavili hiše iz kamenja, peska, apna, lesa in železa. — Bogatinec J. na Dunaju ima veliko zalogo obleke: v nji je svila, volna, pavola, preja i. t. d. To je vse dar božje roke, ali samo se ni naredil, ampak so je ljudje pridno preli in tkali, da so izdelali krojno blago; potem pa so krojači merili, rezali, šivali, gladili i. t. d., da so zgotovili obleko. — Iz česa je torej bogastvo? Iz reči, katere je Bog dal ljudem in katere so si ljudje s trdom obdelali. One reči, podeljene nam od Boga in shranjene v naravi (v zemlji in morju), so snov ali materija bogastva, delo človeško pa, ki je obdelalo ono snov, je kakor oblika ali forma bogastva.

Vpraša se zdaj: Kako cenimo bogastvo in po čem prodajamo blago? Bog

nam ni dal blaga, da bi je prodajali in z njim bogateli, ampak da bi je uživali. Božjega daru prav za prav tudi ne smemo prodajati, ampak le svoj trud, svoje delo, katero smo zadelali v blago. N. pr. če kmet prodaja vino, ne prodaja daru božjega, ampak prodaja svoj trud in znoj, kateri je preстал v vinogradu in v kleti. Človek ne bi smel prodajati, kar je brez svoje zasluge dobil od Boga, ampak le svoje delo, katero je zadelal v blago, ki je prodaja.

V resnici! Če prav se učeni moške se pripravijo, kaj prav za prav prodaja človek človeku, in po čem je določena cena blaga, n. pr. enega mernika ječmena, so vendar vsi več ali manj edini, da na sploh je vsaka stvar v prodaji toliko vredna in se za toliko ceni in prodaja, kolikor je stala človeka dela in truda. N. pr. krojač bo računil kmetu za obleko 10 kron, ker jo naredi v poldrugem dnevu, častniku pa bo računil 15 gld., ker mu jo dela 3 — 4 dni, da mu lepo pristoji. Koliko je torej vredno bogastvo bogatina J. v Trstu, ki ima deset svojih hiš? Toliko, kolikor so vsi delavci zadelali v hiše, malo več ali manj. — Koliko je vredno blago bogatina J. na Dunaju, ki ima bogato zalogo krojnega blaga in obleke? Toliko, kolikor so vsi mojstri in delavci zadelali vanje dela in truda.

Ne bom se zdaj pripravil z učenimi moži, ali ni včasih kako blago vredno kaj več ali kaj manj ko delo, ki je v njem. Tudi ne bom preiskoval, od kod to izvira, ker to ni važno za navadno cenitev blaga. Za nas je zadosti, če izmerimo bogastvo na črez, za podrobne dekagrame in decimetre se ne bomo ptili. Na črez pa cenimo vrednost blaga po delu, ki je v njem. Zatorej je tudi bogastvo toliko vredno, kolikor je človeškega dela v njem.

„Če je tako“, oglasil se je Stefan Lovišček, „morali bi biti vse naše, ker mi vse pridelavamo in izdelavamo. Gospodi bi se tedaj slabo godilo in tudi vam duhovnikom“.

Le počasi, Stefan moj! Na prvi pogled se vam zdi, da delate le roka in noga, a v resnici dela tudi glava. Le poskusite delati brez glave! Dela, katero opravlja glava, ne vidi oko, ali ako službo odpove, spoznamo takoj, koliko je vredno šel od vojakov, to so gledale dekleta za njim. Pa mu je dejal ranjki oče, Bog mu daj dobro: Tone, vidiš, čas je, da se oženiš. Star in pameten si dovolj, jaz in mati sva pa tudi že v letih in si za potrebo privoščiva počitka. Delala in trudila sva se dovolj dolgo. Poglej malo okolu, znabiti se bo dobilo kako dekle tudi za-te. Svetoval bi ti, — silil te pa ne bom, ker v takih rečeh sila ni dobra — da povprašaš za sosedovo Jerico: ona se mi zdi še najbolj pripravna za-te. Bogatu sicer ni, prinesla torej ne bo Bog ve kaj k hiši, a je pridna, poštena in blagega srca, kar je, kakor mi je večkrat rekla moja mati, več vredno, kakor kup zlata. Dokaz za to imaš na svoji materi. Ko sva se vzela, nista imela družega, kakor malo hišo — stala je na mestu, kjer je sedaj kozolec — in nekaj polja. A s pridnostjo in varčnostjo se vse napravi. Glej, sedaj smo jedni prvih kmetov v vasi. Silil, kakor pravim,

to delo. Tako je tudi med ljudmi v družbi. Gospoda, t. j. duhovniki, uradniki in učitelji tudi delajo, če prav ne kopljejo in ne šivajo, ali gorje celi družbi, ako bi oni odpovedali svoje delo. Vaše trdo delo ne bi več vspevalo.

N. pr. če ne bi imeli duhovnikov, kaj bi vam delo obrodilo? Ne bi imeli blagoslova z nebes, ker ne bi mašniki za vas molili. — Ne bi imeli miru vesti in zato tudi ne pravega veselja do dela. Če človek nima mirne vesti in čistega srca, ne ljubi se mu nobena stvar. Brez duhovnikov bi bili torej mnogo bolj nesrečni, ker bi morali delati in trpeti brez miru in brez tolažbe. — Če bi vam pemrli vsi duhovniki, kaj bi se zgodilo z vami? Polagoma bi podivjali in se pozivilini kakor delavsko ljudstvo paganskih narodov. Povejte mi, ali bi bilo lepo tako življenje? Iz svoje skušnje veste, kaj se pravi biti brez duhovnika le eno leto, a kaj bi se le bilo, če bi ga nikoli še ne imeli?!

Če ne bi imeli učiteljev, imeli bi z otroci samo jezo, ker bi vam rasli brez nauka in odgoje, a tudi vi sami bi ostali nevedni. Brez šole tudi ne bi bilo učenih duhovnikov in uradnikov, ki bi vas vodili.

Če ne bi bilo uradnikov, bi ne bilo nobenega reda, a kjer ni reda, kako naj človek dela? — Če ne bi bilo sodnikov, ne bi bilo pravice, kdo bi bil torej varen na svojem? Kdo bi pa delal, če ni varen in gotov svojega zaslužka in lasti!

Če ne bi imeli učenih glav, ki na vseučiliščih in akademijah noč in dan tiče v knjigah in premišljavajo postave, katere je Bog vtisnil vsem rečem, ko je ustvaril svet, ne bi bilo nobenega napredka, vse bi nam zastalo, človeštvo bi šlo rajše nazaj ko naprej.

Zategadelj ne smemo prezirati duševnega dela, katero opravljajo duhovniki, učitelji in uradniki. To delo je duša trdega dela žuljavih rok. Zato je štejejo pri vseh narodih za bolj inenitno in bolj častno ko ročno delo. Tako bo še ostalo tudi za naprej in pametno delavsko ljudstvo ne bo nikoli odreklo ne spoštovanja ne plače tisti gospodi, katera res dela in oživlja in oploja s svojim duhovnim delom delo žuljavih rok.

le ne bom, vendar žal ne bo otrokom, ki uvažujejo nasvete starišev, kateri jim svetujejo gotovo iz najboljšega namena. Saj je sreča otrok sreča starišev, njih nesreča boli pa tudi roditelje. — In Tone je premislil očetove besede; niso se mu zdele napačne. Jerica je bila tudi zadovoljna, in o pustu so pri Poljančevih praznovali svatovščino. In nista se kesaala novoporočena nikdar tega koraka. „Ah“, vzdihnil je Poljanec kakor v sanjah, „kje so že ta leta!“ — Da, takrat je bil še korenjak; med kosci je bil vedno prvi in kar se tiče družega poljskega dela, merit bi se šel lahko z vsakim. A Jerica je bila gospodinja, da bi ne našel take, če bi jo z lučjo iskal dan hodana okolu. Pridna kot mravlja, skrbna in varčna, saj ni bilo stvarce pri hiši, da bi ona ne vedela za-njo, pobožna žena je res podpirala tri vogle hiši. In kako se je lepo znala porazumeti s tantom in taščo! Vedoc, da je starost nad-

Ko sem tedaj rekel: Bogastvo je vredno, kolikor je dela v njem, nisem mislil le dela rok in nog, ampak tudi duševno delo. N. pr. bogastvo bogatina N. v Trstu, ki ima deset hiš je vredno:

- delo učenih stavbarjev mojstrov (arhitektov), ki so mu izdelali načrte.
- delo raznih mojstrov, ki so delavce pri delu vodili.
- skrb gospodarjeva pri delu.
- delo žuljavih rok vseh zidarjev, mizarjev, kamenarjev, kovačev, voznikov, težakov itd.

e) Po vrhu pride še delo, katero ni zapisano v računih ali je velike vrednosti: skrb pristojne gosposke za red in za imetje podložnih dižavljanov. Vse to delo skupaj je vrednost deseterih hiš bogatina N. v Trstu, ako na črez cenimo vrednost hiš in se nečemo pripraviti za drobiž, za kateri utegnejo biti vredne več ali manj!

Bogastvo je blago, katero ima toliko vrednost ali ceno, kolikor je v njem izdelanega človeškega dela. Kdo bi torej moral biti bogat na svetu? Kdor dela. Čegavo bi moralo biti bogastvo? Vse bi morali imeti delavci, namreč duhovniki, učitelji, uradniki, kmetje, mojstri, težaki. Toda dokazali smo vam uže, da ti ljudje niso bogati. Bogati so drugi ljudje, kateri niso ne uradniki ne duhovniki ne mojstri ne delavci. Bogati so nekateri veleposestniki, trgovci, menjavci podjetniki. Vemo pa, da si človek s svojim delom ne prisluži bogastva. Kako so torej obogateli bogataši? Gotovo le z delom, ker je vrednost bogastva delo, toda obogateli niso s svojim delom, ampak z delom drugih ljudi. Drugače ni mogoče. Brez dela ni bogastva, s svojim delom ne obogatiš, torej je treba obogatiti z delom drugih rok. Ker pa človek eden po enem primeroma le malo zasluži, je treba, da pride na tisoče delavcev delat in skladat za enega bogatina. Treba je modro napeljati vodo iz več studencev v en sam ribnik ali na en sam mlin.

Mnogo takih mlinov ne more biti pod solncem, ker je vode, t. j. delavcev premalo. Bog je dal zemlji toliko rodovitnosti, da pošteno redi človeka, če pridno dela, ali brez dela ti zemlja ne vrže nič ali malo. Kdor hoče torej obogatiti, mora najti množico drugih, ki

ležna, je radovoljno sem ter tja kaj potrpehla in tako ohranila najlepši mir v rodbini. Pa kaj bi našteval vse njene vrline?

In zopet si je na pol glasno zamrmral Poljanec v brado: „Bila si mi v resnici več kot zaklad, pokojna žena, a da sem te dobil, zahvaliti se imam edino svetu očetovemu. Da bi se bil le po vseh tako ravnal, gotovo bi si bil prihranil mnogo žalostnih ur, ki so se vrinile v tek mojega življenja!“

Sem od prostornega poslopja, ki se je dvigalo kakih sto korakov dalje med košatim drevjem, je hitel z negotovimi koraki mali vnuk Poljančev in je, stegaje roke proti dedu, klical: „Dedek, mama vas kličejo h kositu!“ Oklenil se je starčeve roke in ga smehljivočega vlekel proti domu.

LISTEK.

Spomini očeta Poljanca.

(Napisal K... n.)

I.

„Star sem že, star; težko delo mi ne gre več“, dejal je oče Poljanec, odloživši motiko. Z rokavom platnene sravce je potegnil preko potnega obraza in stopil v senco bližnje jablane. Snel je z glave širokokrajn slammnik, vsedel se na pol s travo poraslo ruševino in nadaljeval nekako tako-le:

„Hm, stare kosti res niso za drugam, kakor za v jamo. Kako težko že sučem koso, ta motika mi pa že kar nič več noče kopati; komaj jo zasadam pet prstov v zemljo, med tem ko se mi je zarila včasih do toporišča v tla. E da, pa bilo je včasih...“

In spomnil se je Poljanec nekdanjih časov. Kak „fant“ je bil, ko je do-

bodo delali zanj, odjemali sebi, skladali njemu. Le kamor znašajo vsi, zraste velik kup!

Zlata žila bogataševa so zasluzki drugih ljudi, kateri delajo bodisi z glavo ali z roko. Žulji delavskih rok so v rokah bogatinovih cekin. Zlati potočki poštenega zasluzka so modro napeljani v velike zlate reke bogataševa.

Iz pastirskega pisma avstrijskih škofov.

Naše dolžnosti o volitvah.

Nadškofje in škofje avstrijski zbrani na Dunaju meseca novembra l. 1901. pišejo:

„Kristjani kot taki imajo dolžnost skrbeti, kolikor le morejo, da se uvedejo in da prodró in obveljajo krščanska načela na slehernem polju javnega in družabnega življenja.

Dolžnost je postala za vsakega avstrijskega državljanca znatno pomenljivejša, odkar je Nj. Veličanstvo naš splošno ljubljeni cesar premilostno podelil ustavo in dovolil ljudstvu veliko pravic v javnem življenju. Zato opominjamo vse, ki imajo volilno pravico, da so strogo in v vesti dolžni v poedine zastope vsikdar voliti može, ki so voljni v krščanskem zmislu vplivati na postavodajstvo in na socijalno življenje.“

O slabem tisku.

Nadškofje in škofje avstrijski pravijo v omenjenem pastirskem pismu:

„Ne sprejmite preljudi, v svoje družine nobenega odposlanca nevere in nobenega zapeljivca. Ako kdo k vam pride in ne prinese tega (pravega) nauka, ga nikar ne pozdravljajte. (II. Jan. 5, 10.) Jako nevaren sovražnik vere je slab, neverski tisk. Zato se varujte njega in njegovih škodljivih proizvodov. Imejte in podpirajte katoliške liste in časopise. Knjigo iz svojih družin tudi vsako prepjete in vsako knjižico, vsak spis in vsak časopis, sploh vsako tiskano delo, ki ima v sebi in vam vceplja strup nevere in upornosti proti postavnim cerkvenim ali svetni oblastim.“

O gibanju: Proč od Rima!

O nevarnem gibanju „Proč od Rima“, ki se dandanes netizlasti v nemških pokrajinah naše Avstrije, pravijo škofje:

„V naši dragi avstrijski očetnjavi doživljamo, Bogu bodi potoženo, nekaj časa sem stari žalostni prizor v novi, do cela mrzki podobi. Klic „Proč od Rima“ se je namreč razglasil in našel odmev. Vsak katoliški kristjan ve za trdno, da drzno to vabljenje k odpadu od Rima, središča krščanske edinosti, v nevarnost pripravljaja njegovo dušno zveščanje. „Proč od Rima“ se pravi proč od Petra; se pravi proč od katoliške cerkve, ki jo je Kristus Gospod ustanovil in sezidal na moza-skalo Petra; se pravi proč od Jezusa Kristusa, ki je sv. Petra postavil za svojega namestnika ali zastopnika na zemlji; se pravi proč od Boga, ker je Jezus Kristus, učlovečeni Sin Božji, kakor je rekel sloveči mučeniški škof kartagenski, sv. Ciprijan († 258), z ono stominjsko besedo: „Ta ne more imeti Boga za očeta, ki nima Cerkev za mater (De unitate Eccl. c. 6).“

Prozročitelji in voditelji sramotnega gibanja „proč od Rima“ nameravajo avstrijske katoličane odtujiti prav tako njihovi sveti veri, kakor tudi njihovi ljubljeni očetnjavi.

In če prav bi prikrivali svoje načrte, po katerih hočejo izdati domovino in prestol, se pač lahko spoznajo po njihovih napadih na vero. Zakaj z nepokorščino proti Bogu in njegovi cerkvi gre vedno vstric upornost proti obstoječi svetni oblasti in dela kar največjo škodo čeli državi. Kdor je Bogu nezvest, ta ne bo zvest cesarju, ki sedi na vladarskem prestolu po božji milosti.“

(Dalje pride.)

Politične in cerkvene vesti.

Papež Leo XIII. praznuje letos tri jubileje, namreč diamantni jubilej (šestdesetletnico) kot nadškof (1843—1903), zlati jubilej (petdesetletnico) kot kardinal (1853—1903) in srebrni jubilej (petindvajsetletnico) kot papež (1878—1903).

† **Prelat Alojzij Karlon.** — V nedeljo zjutraj je umrl v Gradcu voditelj štajerske katoliške nemške stranke, prel. Alojzij Karlon. Življenje njegovo je bilo polno bojev in naporov, pa tudi lepih uspehov za katoliško stvar. Bil je ustanovitelj vrlega „Grazer Volksblatt“ in „Sontagsbote“. Slava mu!

Srednje šole v državnozbornem proračunskem odseku. — V četrtek 6. t. m. je proračunski odsek dokončal razpravo o srednješolstvu. Predlog grofa Stürgha, naj se odpravijo slovenske paralele na nižji gimnaziji v Celju ter osnuje v Mariboru neodvisna slovenska nižja gimnazija, vsprejet je bil s 25 proti 22 glasovom. Torej so za ta predlog glasovale vse nemške stranke z Italijani vred. Predlog dr. Rizzi-ja pa, naj se preloži hrvatska gimnazija iz Pazina v kako drugo mesto v Istri, padel je; glasovalo je proti njemu 26 odsekovih članov, zanj pa 18.

V isti seji je stavil slovenski poslanec Povše resolucijo glede ustanovitve slovenskih paralel na goriški gimnaziji, ki je bila sprejeta.

Proračunski odsek državnega zbora je dovršil dne 7. t. m. svoje delo. Cel državni proračun pride tedaj v kratkem pred zbornico.

Seja državnega zbora dne 8. t. m. — Jugoslovanski poslanci so bili pripravljani, da z obstrukcijo zabranijo razpravo v zbornici, ako jim vlada ne da zagotovila glede celjske gimnazije. — Zaradi tega je poklical ministerski predsednik pred sejo k sebi jugoslovanske poslance dr. Šusteršiča, Robiča, Pogačnika, Kvekiča in Borčiča. Ko se je posvetovanje z ministerskim predsednikom končalo, izdali so jugoslovanski poslanci sledečo izjavo:

„Po več nego enournem posvetovanju z min. predsednikom so spoznali poslanci, da za sedaj vladne namere niso take, da bi morali rabiti najskrajnejša sredstva.“

Poslanska zbornica je potem mirno nadaljevala razpravo o zakonu glede vojaških novincev.

Naš prestolonaslednik Franc Ferdinand se je dne 5. t. m. odpeljal v Petrograd. V Petrogradu je ostal do 12. t. m. Njemu na čast so se obhajale velike slovesnosti.

O velikem političnem pomenu tega obiska pišejo ruske „Novosti“ mej drugim: „Avstro-Ogersko moramo podpirati, ker je sila, ki loči Rusijo od ostalega germanskega sveta in je vez mej ruskim narodom in zahodnimi Slovani. Treba je namreč vedno imeti pred očmi dejstvo, da Avstrija ni čisto nemška, marveč polslovenska država. Zedinjenje z Rusijo s stališča evropskega ravnotežja je umljivo... Politika Franca Jožefa je bila napram Rusiji vedno kar najprijaznejša.“

Slovaki na Ogerskem. — V ogerski poslanski zbornici je o priliki proračunske razprave prišlo mej zastopnikom Slovakov Veselovskim in Madjari do živahnega prerakanja o narodnih pravicah nemadjarskih narodov živečih na Ogerskem. Veselovsky je dejal, da pripozna sicer prvenstvo madjarskemu jeziku na Ogerskem, a po narodnostnem zakonu je zagotovljena raba materinščine v šoli in uradu tudi Slovokom, na kar je neki Mažaron zaklical: „Ta narodnostni zakon bomo spremenili!“ Veselovsky je rekel, da bo s pristaši glasoval proti proračunu, ker se v istem ni oziralo na kulturne potrebe Slovakov.

Stroški južno-afriške vojne. — Povodom razprave o vladni predlogi, s katero zahteva londonski kabinet 5 milijonov funtov naknadnega kredita za vojne namene, je podal vojni minister Brodrick nekako sliko o dosedanjih žrtvah Anglije. Povedal je, da znašajo vojni stroški v računskem letu 1900/01 skupno 63 mil. funtov sterlingov, to je 600 milijonov goldinarjev našega denarja; v letu 1901/02 bodo baje znesli 61 milijonov funtov. V minulemu letu je štela angleška armada povprečno 250.000 mož, v januariju letos 287.000. Vsaki mesec so nakupili Angleži povprečno 24.000 konj. Vzdrževati je bilo treba 208.000 konj in mul, 30.000 volov, dalje 27.000 ujetih Burov in okrog 150.000 burških žena in otrok. Značilno je, da našteva vojni minister Bure za konji, voli in mulami. To je pač dokaz, da so bolj skrbeli za živino, kakor za ljudi. Mesečni stroški so se sedaj znižali od 5 1/2 na 4 1/2 milijona. — To so stroški, ki jih priznava vlada. Koliko je pa še

drugih prikritih izdatkov, katere vlada previdno zamoči. In v tem niso vštete človeške žrtve, desetstisoči ubitih vojakov!

Novice.

Delavsko društvo bo imelo redni občni zbor dne 23. t. m. v gostilni g. Gorjanca ob 3 1/2 pop.

Praznovanje papeževga jubileja v naši škofiji. — Dne 20. t. m. stopi sv. Oče Leon XIII. v 25. leto svojega vladanja kot rimski papež. Njega Eminencija kardinal ukazuje za to priliko:

1. Dne 19. t. m. po Ave Mariji naj se s slovesnim zvonjenjem naznani pričetek jubileja.

2. Drugo postno nedeljo dne 23. t. m. bodi v vseh kuratnih cerkvah slovesna sv. maša s primernim govorom. Na koncu naj se razpostavi Najsvetejše.

3. V celem jubilejnem letu naj se pri litanijah pred „Tantum ergo“ moli Oče naš, Češčno Marijo in Čast bodi Bogu z dotično molitvijo za sv. Očeta.

4. Dušni pastirji naj obračajo letos posebno skrb na „Petrov vinar“.

Postne pridige v slovenskem jeziku bodo vsaki petek ob 7. uri zvečer v cerkvi sv. Ignacija. Opozarjamo na to slovensko občinstvo.

V nemškem jeziku bo pridgal č. P. Volbert vsaki četrtek ob 5. uri popoldne. Italijanske postne pridige bodo kakor po navadi v stolni cerkvi.

Osebna vest. — Svojim zastopnikom v deželnem šolskem svetu je imenoval deželni odbor goriški mesto bivšega deželnega odbornika dr. Tume, prof. Berbuča.

C. kr. gimnazija in c. kr. realka v Gorici. — Ravnokar se je završil prvi semester na teh dveh zavodih. — Uspehi so tudi letos „klaverni“. Poslanecem priporočamo, naj zahtevajo od vlade energično slovenske paralele za nižjo gimnazijo in nižjo realko! To je skrajna potreba!

Na goriško gimnazijo pride kot suplent gosp. dr. Jos. Srebernič, naš rojak iz Solkana, ki je l. 1896 z odliko dokončal gimnazijske nauke. — Dobro došel!

Goriška podružnica Slomškove zveze je imela zborovanje v „Šolskem Domu“ dne 6. t. m. G. predsednik Cenčič je poročal o razvoju društva in o zborovanju Slomškove zveze v Ljubljani. G. učitelj Balič je predaval o slovečem slov. pridigarju o. Ivanu Svetokrižkem. Predavanje je bilo vrlo zanimivo in je zbudilo misel, da bi izdali životopis in nekaj govorov slavnega moža in da bi se mu postavil spomenik v sv. Križu vipavskem.

Prihodnje zborovanje bo dne 3. aprila t. l.

Veselica v „Alojzijevišču“ na pustni pondeljek je vrlo veselo uspela. Dečki so lepo peli in svirali, posebno „Tiroli“. Premnogo smeha je zbudila burka: „Kmet Herod“ ali „Gorjé mu, ki pride študentom v pest“. Tistega kmeta iz Zakolja pri Ljubljani, kakor ga je možko igral učenec IV. gimn. Komarli, mladi gledalci ne pozabijo tako kmalu! Častitamo č. g. vodju Fr. Setničarju!

Za „Alojzijevišče“: Preč. g. dr. Jos. Pavlica 10 K, N. N. 20 K, g. Jos. Čigon 1 K. Bog stotero povrni!

„Centralna posojilnica“ v Gorici je imela meseca januarja t. l. 174.522 K prometa. Hranilnih vlog se je vložilo za 45.690 K, izplačalo pa 7455 K. Izposodilo se je 26.601 K, vrnilo pa 5734 K. Promet tekočega računa s posojilnicami je znašal 84.253 K.

Smrtna kosa. — V soboto zjutraj je umrl v Gorici pri Leonih št. 44 gosp. Janez Rijavec, posestnik. Pokojnik je bil rojen pri sv. Mihelju v šempaski županiji. Bil je brat pokojnega župnika Rijavca v Batujah. L. 1859 je bil v vojski proti Italiji hudo ranjen. V sled tega je vžival do smrti penzijo. Bil je dobrega in pobožnega srca. — V nedeljo ob 11. uri predpoludne je umrla v Gorici na Placuti v starosti 75 let gospa Ana vdova Urbančič, mati prerano umrlega našega rojaka prof. Franca Urbančiča. Pogreb se je vršil 11. t. m. predpoludne — N. p. v m.!

Vojaški nabori bodo v Gradiški l. marca, v Korminu 3. in 4. marca, za goriško okoli 14., 15., 16., 17. in 18. aprila, za goriško mesto 5. in 6. mar-

cija, v Ajdovščini 11. in 12. aprila, v Kanalu 21. in 22. aprila, v Tominu 26. in 28. aprila, v Čerknem 24. aprila, v Kobaridu 29. aprila, v Bovcu 30. aprila, v Komnu 10. in 11. marca, v Sezani 7. in 8. marca, v Trzinu 17. in 19. aprila, v Červinjanu 15., 16. in 17. aprila.

Veselica v Podgori. — V nedeljo dne 9. t. m. je priredila „Marijina dekliska družba“ v stari šoli prav prijetno veselico. Vsporedne točke so bile: 1. Družbina pesem. 2. Pozdrav prednika č. g. vikarja. 3. Igra: Prijateljstvo (Stritar). 4. Na hribih, pesem. 7. V pepelnici noči, deklamacija. 8. Naša zvezda, pesem. 9. Srečanje (trije dobitki).

Poznajote težave in trude, s katerimi so združene take veselice, moramo se pohvalno izreči o spretnem nastopanju podgorskih deklet, še bolj pa čestitati vsem onim, ki so se za to veselico žrtvovali, zlasti gospodični Urbančič in gosp. učitelju c. kr. pripravnicu Justinu.

Naša goreča želja je, naj bi se take blažilne veselice, ki vzbujajo v ljudstvu versko in narodno zavest, pogostoma prirejale. Pred kratkim so imeli slšno veselico v Pevmi, ki je imela prav lep vspeh. Poročilo o tej veselici je v „Primorskem Listu“ le pomotoma izostalo.

Vsem, ki se trudijo za take veselice, kličemo: Le naprej za vero in omiko!

V Podmeleu je 9. t. m. umrla upokojena učiteljica Franciška Zupančič rodom Ljubljancanka. Po 32-letnem plodonosnem delovanju na šolskem polju stopila je v zasluženi pokoj, kojega je pa samo eno leto uživala. Veličastni pogreb je pričal o priljubljenosti rajne, ki se je bila pri nas popolnoma udomačila. Svetila ji večna luč.

Iz podgorske papirnice. — Nadzornik Poche, radi katerega so bili lani med podgorskimi delavci veliki nemiri, se je v Gradcu vstrelil.

Napredne spletke. Iz podgorske županije dne 9. t. m. — Na kak način pa zdaj begajo in zapeljujejo ljudstvo? Evo vam: Dva moža sta se pogovarjala prav priprosto in nedolžno o delovanju deželnega zbora in osobito o davkih in nakladah na vino.

Prvi pravi: Moj lónecman mi je povedal v Pevmi, da od zdej naprej bomo moral vplačati od lastnega vinskega prdelka od vsakega hektarja po tri kron na leto. Level na vodó, je rekel dalje, in z dohtorji na glih vjam, „če je tako“. Raje ko bom vplačavu tak davk, porijem vsua trt in vsejem trikotno deteljó.

Drugi mu pravi: Pa še bolje bode, ako vseješ nekoliko akacijevega semena, to hitro raste in ne potrebuje nikakega obdelovanja in od tega ne boš vplačeval nič davka razen kervnega pri sečnji, kadar se zbodeš; in vedi tudi, da ako bi čital „Primorski list“, bi ne veroval lonemanu, tem manj, ker je agitator tumovski. Saj ni težko vdobiti v roke „Primorski list“, ker je zelo razširjen po naši županiji; pa tudi si ga lahko naročiš, saj ni drag, pa ubožec tudi nisi. —

Iz Rodlka. — K junaškemu činu, o katerem smo poročali zadnjič, nam pišejo še par črtic! Ljudje pravijo, da je vsega kriv rodiški „oberžupan“. (V Rodliku imajo poleg župana še „oberžupana“). Nekateri trde, da je on porušil zid in vrzel velik kamen v župnišče. Da bi odvrnil sum od sebe, je tudi sebi porušil košček zida. Drugi pa trdijo, da so sicer fantje porušili zid in vrgli kamen, ali on da jih je našantal. Tako govore ljudje! Ali je na tem kaj resnice, bomo že izvedeli.

— Poroča se nam dalje, da so lani občinski možje podpisali obč. račune vsak posamezno na svojem domu, ker jih niso hoteli podpisati v „seji“ in sicer zato, ker jim računov niso pravočasno pokazali sklicevaje se na neko postavo, po kateri da ni treba niti pregledovalnega odseka, katerega tudi res ni bilo. Take razmere so v Rodliku! Kar predpisujejo deželne postave, nima veljave. Tu vlada le „oberžupan“ in sicer popolnoma samooblastno brez ozira na doležbe naših postav s pomočjo svojih v ponočni šoli pri „botegarju“ izvežbanih fantov, kateri vsakogar prisilijo k pokorščini „oberžupana“.

Opomba uredništva: Ako so tožbe glede občinskih računov resnične, pritožite se nemudoma na deželni odbor!

Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo! — V predzadnji „Soči“ smo čitali članek: Pred novimi volitvami — baje iz peresa priprostega

ponikovskega hribovca — ki je poln sovraštva do č. duhovščine, poln obrekovanja in natolcevanja. Naj navedemo iz tega članka samo en stavek: „Dragi kmetič-volilec, moj sotrpin, vzbudi se vendar in prevdari, kako grdo so te zlorabljali nunci v svoje umazane namene, ko so ti grozili z večnim pogubljenjem in obljubovali papežev žegen toliko časa, dokler te niso zvalili na svojo stran, da si oddal svoj pošteni glas ozlindrani klerikalni stranki“.

Ne! Mi ne moremo verovati, da bi tako hudobno pisal priprost kmet na Ponikvah. Č. bi pa to res bilo, ne moremo drugega nego vzklikniti: Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!

Volivcem obširne grahovske županije v premislek. — Dopis iz baške doline. Glavno agitacijsko sredstvo pri zadnjih dež. zbornih volitvah so bile naprednjakom — poleg obrekovanja — razne obljube o novih cestah, podporah itd. Z mirno vestjo lahko trdimo, da bi bili naprednjaki na vse dane obljube, kot po navadi, pozabili; saj do prihodnjih volitev je dolgih 6 let in v tako dolgem času se marsikaj pozabi.

Toda prišlo je drugače. Česar se ni nihče nadejal, se je zgodilo: Radi naprednih spletkarjev v dež. zboru bomo morali v kratkem zopet na volišče.

Da svoje zapeljane volivce ohranijo pri dobri volji, treba je bilo naprednjakom, da vsaj nekoliko pokažejo, kako resno mislijo na dane obljube. In naš napredni g. župan ve dobro, kako jalova je bila zmaga njegove stranke 16. novembra l. l. na Grahovem. Odkar je popustil „ta mežnarski meštur“, še ni doživel take nezaupnice. Da je podlegla naša stranka, tega so bili krivi Graparji, ki so dano možko besedo prelomili in uskočili k nasprotnikom. Svojo možko čast so prodali, ker so jim naprednjaki obljubili novo pot v Logu in nek vodovod v Lisca.

Ti Graparji so torej jeziček na volivni tehtnici. Kamor se oni obrnejo, tam je večina. Zato pa je bilo treba te ohraniti pri dobri volji t. j. dano obljubo po možnosti uresničiti. In res! Kmalu po razveljavitvi g. Klavžerjeve izvolitve, nakazal je naš cestni odbor baje 400 K za pot iz Kneže v Loge. Po novem letu pa so zaropotali krampi in lopate in v 14 dneh je bila dodelana obljubljeni „pot“. Seveda so Graparji pričakovali vse kaj drugega! Upali so, da dobe vozno pot; sedaj so jim pa le nekoliko popravili staro stezo t. j. znižali so nek klanec v dolžini kakih 300 m. glede vodovoda so jih pa potolažili na „boljše čase“.

Mi Graparjem iz srca privoščimo kar so dobili in kar jim je še obljubljenega — opozarjamo jih pa, da bi bili ravno toliko, če ne več, dosegli, tudi če bi bili dani besedi ostali zvesti in volili s kat. nar. stranko. Naša stranka ne slepi svojih volivcev s praznimi obljubami, stori pa vse, kar je v njeni moči, da ustreže njihovim opravičenim željam in potrebam.

Možje, ali ne vidite, da je tista steza samo za vabo — druge obljube pa so pesek v oči! Volite s stranko, ki vam jo priporočajo Vaši pravi prijatelji in ne dajte se motiti s praznimi obljubami! Sveta dolžnost Vaša je, da pri prihodnji volitvi popravite to, kar ste zagrešili 16. novembra l. l. Posnemajte moze iz zgornje doline, ki so in bodo tudi v prihodnje in vselej volili po našem starem geslu: Vse za vero, dom, cesarjal!

Dr. Tavčar — v pravi luči. — Češki list „Plzensky Obzor“ je prinesel izjavo dr. Tavčarja, skatero se je izrazil glede celjskega slovenskega gimnazija, da je za kompromis z Nemci. Tako podpira dr. Tavčar, zastopnik ljubljanskega mesta, slovenske poslance!

Bog se živi! — Tropa fantov pride v krmo. Vino gre na mizo liter za litrom. Ko so že dobro polni, začnejo uganjati raznovrstne burke in grde, ostudne kletvine jim letijo iz ust.

„Tiho!“ pravi eden, „tisti na zidu, nas sliši“, ter pokaže z roko na križ, ki je bil na steni. „O temu se lahko pomagamo, odvrne drugi. Stopi na klop in obrne sv. razpelo narobe, z obrazom v zid. „No, zdaj nas ne bo gledal, kaj delamo in ne slišal“.

Še dobro ni to izgovoril, vlni se mu stol pod nogami, ploskne in si zlomi nogo! Krvavečega nesejo domu. Pivci se streznejo in vsak jo ves preplašen popihne na dom.

Zgodilo se je to v Italiji.

Slovenska zmaga na Štajerskem. — Po hudi dvanajsturni volitveni borbi za plujsko-gorski občinski zastop je zmagala katoliško-narodna stranka. — Pristaši nemčurskega „Štajerca“ so pogoreli.

Aretirana zaradi tatvine in požiha. — Marija Faletič služkinja v gostilni pri Rajhu na Kornu, je naznanila policiji, da je bilo 4. t. m. zvečer vkradenih 34 kron in sicer iz kovčeka, ki se je nahajal v isti sobi, kjer je nastal isti večer ogenj.

Policija je začela takoj to reč zasledovati in je konečno aretirala Frančiško Kl...c iz Vipolže, služkinjo, ki je nastopila prejšnjo soboto službo pri Rajhu, a je bila v nedeljo izpuščena iz službe. V začetku je Kl...c trdila, da je nedolžna, kasneje pa je priznala, da je vzela samo nekaj kron. Nazadnje pa, ko se je pri njej našel bankovec za 20 K, priznala je vse. Izpovedala je namreč, da se je v terek zvečer vlihotapila v spalnico Marije Faletič, da je prižgala dve žveplenki, vzela denar, potem pa vrgla žveplenki na tla in zbežala. Zaradi tega in pa tudi iz drugih okoliščin se sklepa, da je Kl...c provzročila, četudi nehoté, požar pri Rajhu, ki je napravil škode okoli 600 K.

Bohinjska železnica. — Goriški magistrat pozivlje posestnike zemljišč v okolici goriškega mesta, koder se je merila bohinjska železnica, da bi pri miru pustili kole, ki so bili pri merjenju proge zabiti v zemljo. Tak oglas in poziv so izdale vse občine, koder se je merila železniška proga in se je nadejati, da ga bodo dotični posestniki in pa sploh vsi drugi ljudje upoštevali, kajti v nasprotnem slučaju bi delali le nepotrebne sitnosti, ne da bi sami pri tem imeli kake koristi.

Oddaja del na bohinjski železnici. — Razpisana je javna družba za oddajo del bohinjskega predora. Ponudbe naj se vpošljejo železniškemu ministerstvu do 8. marca t. l. Predor bo de tako širok, da bodeta v njem položena dva tira. Delo mora biti dovršeno do konca leta 1905. Ponudbi mora biti priložena pobotnica, ki dokazuje, da je ponudnik plačal 1 milijon kron jamščine.

Smrt v valovih Kolpe. — Iz Fare pri Kostelu se nam poroča: Dne 3. t. m. popoldne okoli četrte ure našla je grozno smrt v valovih Kolpe 20letna deklica Marija Grgorič iz takajšnje župnije. Imenovana deklica je peljala po čolnu nekaj žila s Kranjske strani na Hrvaško stran v mlin. Na sredi Kolpe pa ji drog s katerim je čoln krmarila, po nesreči pade v vodo, in tedaj je bila nesrečnica na milost in nemilost izročena Kolpi. Ljudje, ki so na bregu stali in zapazili to nesrečo, so ji kričali, naj se usede v čoln, da se ji ne bo nič žalega zgodilo (in res bi bila srečna, ko bi v čolnu ostala, ker ga je voda k bregu zanesla); a revica se je bala, da bo voda čoln zanesla na jez, kjer se gotovo prevrne, in je vsled tega skočila v vodo, kjer si pa ni mogla pomagati s plavanjem, kajti voda na tistem mestu je precej deroča, zraven pa v tem času še mrzla. Nekaj časa so jo še videli na površju, a kmalu je zginila pod vodo. Šli so jo precej s čolnom iskat, a je niso še do danes našli, in je brzkone tudi ne bodo, ker je Kolpa sedaj radi južnega vremena silno narasla.

Grozne muke na morju. — 19 dnij je prebil kapitan Olsen v tihem oceanu, držeč se preobrnjenega čolna. Olsen in Wallace, dva ribiča iz San Pedro, sta zapustila luko pred sedemnajstimi dnevi na majhnem čolnu. Komaj pa sta dospela na odprto morje, je za silen vihar prevrnil čoln in ribičema ni preostajalo drugega, kakor da sta se prišla preobrnjenega čolna in sta tako ob njem plavala. Rešitve ni bilo od nikoder, jesti nista imela ničesar in lahko si je predstavljati silne muke obeh ponesrečencev. Štirinajsti dan so opešale moči ribiča Walloce in je izpustil čoln ter izginil v globočino. Olsen se je še nadalje držal čolna, sedemnajsti dan pa ga je našel v tem položaju neki ribič, ki je nesvestnega nesrečnika pripeljal na suho. Olsen je tako oslabiljen, da ni prav nikakega upanja za okrevanje.

Lešnik zadušil! — Trinajst mesečnemu otroku dala je pred kratkim na Nemškem mati lešnike, da bi se motilo. Potem odide po opravkih. Ko se za nekaj časa vrne, najde otroka že sčrnelega. Zadušil se je z lešnikom. Hitela je po zdravnika, pa bilo je prepozno. —

Mater! bodite previdne, ker otroci ne sejo k ustom, kar vdobé.

Izgubil je dne 3. t. m. g. Vincencij Hoffer 80 K od glavne davkarije v Gorici po Raštelu in Travniku do Josip Verdijeve ulice. Kdor bi jih bil našel, naj se blagovoljno oglasi ali pri dotičniku v Dolgi ulici (Via Lunga) št. 53 ali v našem upravnistvu.

Zrtve zime. — Tihotapec Ivan Kersnik Chinese iz Osijaka v Reziji v Italiji, nakupil je raznega blaga na Žagi pri Srpenici in ga hotel vlihotapiti čez mejo. Med potoma pa ga je zalotil hud mrz in našli so ga zmrznenega.

Zmrznenega so našli tudi 69-letnega zidarja Bernardisa pri sv. Ivanu blizu Manzana na polju.

Pogozdovanje Krasa. — V letu 1901 se je pogozdilo 173 hektarov z 1,544,000 drevesc. Nadomestilo se je na krajih, kjer se niso drevesca prišla, 1,676,000 novih drevesc. Odkar obstoji komisija za pogozdovanje Krasa, pogozdili so že 3008 hekt. neobdelanega sveta; nasadili so 45,500,000 drevesc, največ borov ter potrosili v ta namen 20,300 K. Za obzidanje nasadov, za napravo drevesnic in za nadzorovanje potrosili so 11,600 K, vsega potroška je bilo torej 31,900 K.

Država je dala v ta namen 24,000 K, dežela pa 6,000 K.

Od leta 1884 do danes se je potrosilo za pogozdovanje Krasa 419,200 K, država je dala 346,500 K, dežela pa 58,700 K.

Katere ameriške trte naj sadimo na Krasu? — Za kamenit in suh svet, kakor je na Krasu, je montikola najbolj primerna vrsta. Ako pa svet ni presuh, je dobra tudi portalis, ki tudi zelo dobro uspeva na Krasu.

Vabilo k družbi sv. Mohorja. — (Dalje.) Družba poda svojim udom letos sledeči književni dar:

1. „Zgodbe sv. pisma“. 9. snopič. Za dr. Lampetom nadaljuje dr. J. Ev. Krek. — Celotnih „Zgodb sv. pisma“, — te „knjige vseh knjig“, bi pač ne smelo manjkati v nobeni slovenski hiši! S tem snopičem končajo zgodbe stare zaveze. Obsega ta del prekrasne in krepke nauke iz knjige Jezusa Siraha in Modrosti ter makabejski knjigi. — Naj nam baš „Zgodbe“ ohranijo stare ude, da dobe celotno knjigo v roke.

2. „Slava Gospodu“ Molitvenik. — Mnogokrat se nam je izrekla želja, naj izda Mohorjeva družba molitvenik s prav izdoločnim in velikim tiskom. Vstregli smo tej želji in letos podamo Mohorjanom molitvenik, s katerim bodo gotovo zadovoljni. Črke so velike, tisk lep in papir trden, da mora zadovoljiti vsakogar! Slovence! Za 2 kroni dobite lep molitvenik, ki bi sam pri knjigotržcih stal toliko ali še več, povrh pa še 5 drugih knjig! Sezite po takem daru in zato ne zamudite, pristopiti družbi! — Molitvenik „Slava Gospodu“ se bo dobival tudi vezan, in sicer: v platnu z rudečo obrezo po 60 vin. (30 krajcarjev), v usnju z zlato obrezo po 1 krono 20 vin. (60 kr.) — Genjene ude prosimo, da naročujejo samo te in ne drugih vezav, da se delo v knjigovodstvu in pri razpošiljanju preveč ne obtežkoči.

3. „Poljedelstvo“. II. del. Posebno poljedelstvo. Spisal Viljem Rohrmann. Obsega nauke, kako treba paziti na gnoj, semena razne rastline, imenitne za poljedelca. Knjiga se ozira na naše domače razmere in slovenski poljedelci naj nikar ne zamude, omisliti si jo!

4. „Zimski večeri“. Za odraslo mladino spisal prof. Jož. Stritar.

5. „Veliki trgovec“. Spisal je to zanimivo povest Engelbert Gangl in izide kot 54. zvezek „Slov. Večernic“.

6. „Koledar“ za l. 1903. — Koledarja potrebuje pač vsakdo; tako primerne in združenega z drugimi knjigami na Slovenskem ne dobiš. Tajnik se bo potrudil, da bode vsebina kolikor mogoče raznovrstna in vabljiva.

Tak je naš književni dar; koristno se družijo prijatni, pouk z zabavo, in vsak ud najde v knjigah „svoj del“, nekaj, kar ga posebno mika in vleče! Slovenci, na Vas je, da naše knjige romajo v čim največjem številu med naš narod, da se naša družba razširi povsodi! — Gg. poverjenike se posebej prosimo, da tudi letos trudoljubivo nabirajo širom domovine raztrešena krdela Mohorjanov in jih vpisujejo v našo družbo. Nabiralne pole z denarjem naj se odboru dopošiljajo do dne 5. marca. Mnogo truda,

sitnostij in nepotrebnih stroškov povzročajo nam tisti, ki nam ne dopošljejo ob pravem času udnine!

Posamezne ude in take kraje, ki nimajo 15 udov, pa prijazno opozarjamo, da morajo po družbenih pravilih letnini (2 kroni) dodati še 40 vinarjev za upravne stroške, namreč za zavoj, spremnico s kolekom, delo itd. Seveda morajo potem poštnino, ki znaša veliko več, še sami plačati.

Mili Bog naj blagoslovi naše delo in geslo za Mohorjevo marzbo bodi: „Ne nazaj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!“

V Celovcu, dne 28. prosinca 1902.

Odbor.

Izjava. — Ker sem podpisani na dan sv. Štefana t. j. 26. decembra preteklega leta čez našega prečastitega gosp. župnika v pivnici g. Antona Saksida v Dornbergu v pričlo pivcev surove in lažnje besede govoril, preključem s tem javno vse one besede in zelo obžalujem, da sem se tako daleč spozabil žaliti svojega dušnega pastirja.

Dornberg, 29. januarja 1902.

Andrej Saksida.

Socijalne drobtinice.

Novo določbe o krščansko-socijalnem programu. — Sv. Stolica je izdala nove določbe glede krščansko-socijalnega gibanja v Italiji. Ko dobimo dotično okrožnico v roke, hočemo čitatelje obvestiti o poglavitnih določbah, katere morajo biti tudi nam v navodilo.

Že naprej pa povemo, da je laž, kar pišejo liberalni časopisi, da je papež proti krščanski demokraciji, da so jezuitje z intrigami dosegli, da je kardinal Rampolla prepovedal duhovnikom udeleževati se tega gibanja itd.

Ljubljanski kamnoseki so po trudu krščansko-socijalne organizacije dosegli 10 urno delo.

O zasebni lasti. — 24. Stvari prehajajo od enega lastnika na drugega pred vsem po menjavni pogodbi.

Opredelimo menjavno pogodbo nekoliko bolj na tanko!

Menjavna pogodba je dvostranska. Izvirati mora, kakor vse pogodbe, iz svobodne, očitno in soglasno izražene volje človeške. Imenuje se menjavna, ker si dva ali več ljudi menjajo eno stvar z drugo, eno dejanje z drugim. Stvari, oziroma dejanja, katere si ljudje zamenjujejo, morajo biti možne in dovoljene, ker drugače pogodba ne velja.

Ako vpoštevamo vse te pogoje, opredelimo lahko menjavno pogodbo tako-le: Menjavna pogodba je dvostranska, iz svobodne, očitne in soglasno izražene volje izvirajoča pogodba, s katero si dva ali več ljudi menjajo eno možno in dovoljeno stvar z drugo, eno možno in dovoljeno dejanje z drugim.

V tej opredelbi so nam večinoma že vsi pojmi jasni. Da mora biti menjavna pogodba, po kateri si pridobivamo last, svobodno in očitno izražena, pač ni treba povdarjati, ker smo v poglavjih 17. in 20. na sploh dokazali, da mora biti delo, s katerim si pridobivamo last, svobodno in očitno ali zunanje.

Povdarjati treba edino le, da morajo biti stvari, oziroma dejanja, na katere se nanašajo menjavne pogodbe, možne in dovoljene t. j. ne smejo nasprotovati naravnemu zakonu. Naravni zakon je nad pogodbami. Pogodbe se morajo ravnati po naravnem zakonu, ker drugače niso veljavne. Razlog je sledeč: Z menjavnimi pogodbami si pridobivamo pravice in dolžnosti se pa ne morejo nikdar nanašati na dejanja ali nedovoljene stvari, oziroma dejanja. Izgled: Pogodba, katera nalaga meni dolžnost krasti, je neveljavna. Tako so na sploh neveljavne vse pogodbe, ki nalagajo ljudem dolžnosti do nemožnih in nedovoljenih stvari oziroma dejanj. Istotako so na sploh neveljavne pogodbe, ki dajejo ljudem pravice do nemožnih in nedovoljenih stvari oziroma dejanj na pr. pravico priganjati delavce k nemožnim ali nedovoljenim delom.

Opazamo tudi, da postanejo pogodbe, ki so v začetku veljavne, v teku časa lahko neveljavne, ako postane njihov predmet nemožen ali nedovoljen.

O menjavnih pogodbah, ki so vsled nevednega razloga neveljavne, moramo obširno govoriti.

Za kratek čas.

Napoleonovo srce. — Ko je mo- gočni cesar Napoleon umrl, izrezali so iz njega srce, da bi je hranili. Angleški zdravnik, kateremu je bilo srce izročeno v varstvo, je je skrbno položil v posodo z vodo napolnjeno. Prižgal je dve sveči lojenici in se podal k počitku. Skrbi mu niso dale spati. Proti polnoči je slišal, da je nekaj po vodi ploskalo. Na zadnje je slišal, da je nekaj iz vode skočilo in padlo na tla. V nepopisnem strahu skoči s postelje in kaj vidi? Podgana je vlekla srce v luknjo. Še par minut in podgana bi bila snedla srce najslavnjšega in naj- mogočnejšega moža cele Evrope!

Po pogrebu. — Mala Rezika je stikala po omari ranjke babice (stare matere), katero so prejšnji dan pokopali. Mej drugim je našla tudi očali, s katerimi je babica ob nedeljah brala iz molitve- nih bukvic, pa je zaklicala: „Za božjo voljo, mama, babica je očali pozabila!“

Uganke.

1. V katero steklenico ne moreš vina vlivati? oupod A

2. Lesen pes ob reki laje. Kaj je to? Mlin

3. Kdo ne pije vina? Kdor ga nima.

Tržne cene.

Za 100 kg.

Kava: Santos . . .	K 190—	do 210—
„ Sandomingo „	270—	290—
„ Java . . .	260—	280—
„ Portorico . . .	270—	290—
„ Ceylon . . .	360—	380—
Slakdor	86.50	90—
Špeh	120—	150—
Petrolj v sodu . . .	34—	—
„ zaboju . . .	11.60	12—
Maslo surovo . . .	150—	160—
„ kuhano . . .	200—	220—
Otrobi debele . . .	10.60	12.20
„ drobne . . .	10—	11.20
Turšica nova . . .	12.80	14.40
„ za hrano . . .	12.40	13—
Oves	17—	18—

Moka ogerska:

št. 0 K 34—, št. 1 K 33.20, št. 2 K 32.40,
„ 3 „ 31.60, „ 4 „ 31.20, „ 5 „ 30.40,
št. 6 K 29.40.

Oglas.

Na prodaj je

BOŽJI GROB

za veliki teden, lesen s platnom pre- vlečen in poslikan, visok 6 m, širok 3 m. in globok kaka 2 1/2 m. Rabljen le malo. Kupni pogoji se izvejo pri stolnem žup- niku v Gorici.

Jakob Šuligoj

urar v Gorici,

Gospiska ulica hiš. št. 25,

priporoča svojo

prvo slov. urarsko delavnico in popraviljavnico ter zalogo ur vseh vrst in kakovostij, na dalje razno- vrstne šival- ne stroje najnovejših siste- mov in najboljše kakovosti, vse po zmernih cenah. — Vsako popravo je jamči edno leto, šivalne stroje za pet let.



Št. 212

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavlil IV. četrtleta t. j. mesecev oktobra, novembra in decembra 1900.

začne v ponedeljek 10. marca 1902. ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavljavnice in z njo združene hranilnice.

V Gorici, 4. februarja 1902.

Anton For.

klobučar in gostilničar v Semenški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krēmi prist- na domača vina ter postreže tud. z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici odlikovan z častno diplomo najvljšjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. In v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetiljo izvršuje naročila vsakovrstnega pečiva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in na- tančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najuljudneje.

Lekarna

Cristofoletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Pado- vanskega.



Zdravilna moč teh kapljice je ne- prekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebav- ljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da zgine v kratkem času omotica in ši- votna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje jé.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih le- karnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v le- karni

CRISTOFOLETTI
v Gorici.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gospiska ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberí, kakor: sukno, platno, prte- nino, Chiffon, oksfort, srovico, vsa- kovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Najboljša krma za živino je

KOKOVA ZMES

katera se sedaj rabi kot hrana za živino in zlasti za isto, ki daje mleko, potrjeno od

prof. dr. Pott-a

v Monakovem (Bavarsko).

Dobiva se na prodaj edino pri trgovcu

Josipu Komelu,

ulica proti Soškemu mostu št. 67 (prej K. Sirk) in podruž- nici v Stolni ulici št. 4.

Uzoreci z navodili se razpošiljajo brezplačno.

Zahvala.

Podpisana se v svojem kakor tudi v imenu žalujočih so- ročnikov pokojnega preljubljenega soproga

Janeza Rijavec-a

najsrečnejše zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli da se je pogreb dragega pokojnika tako lepo vršil.

Pred vsem pa najsrečnejša zahvala prečastiti duhovščini, osobito č. g. Sionu, ki je dragega pokojnika tudi prevedel se sv. zakramenti, dalje sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom in sploh vsem, ki so se udeležili pogreba.

Sv. maša po dragem pokojniku bo v soboto ob 7 1/2

V Gorici, dne 12. februarja 1902.

Marija Rijavec roj. Drašček
udova.

RAZGLAS.

Podpisani naznanjam, da sem prevzel pisarno gosp. dr. Josipa Staniča, odvetnika v Gorici, kot njegov namestnik z naročilom, vse njemu pover- jene zadeve redno nadaljevati in dokončati.

Vsled te prevzete naloge sem po izvršenem razdruženju dosedanje skupne pisarne otvoril svojo lastno pisarno v prostorih dosedanje dr. Staničeve pisarne v hiši Monte di Pietà, Gosposka ulica št 4., kjer uradujem od 1. svečana t. l. dalje v vseh odvetniških poslih.

V Gorici, meseca prosinca 1902.

Dr. D. Treo, odvetnik.

Kot dobrota za vsako družino se izkazuje uporaba =

Kathreiner-Kneippove sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to zdravo pijačo.

Najbolj priporočna primes in naj- boljše nadomestilo za zrnatokavo.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva pristna samo v izviri- nih zavojčkih z varstveno znamko župnik Kneipp in imenom =

Kathreiner.